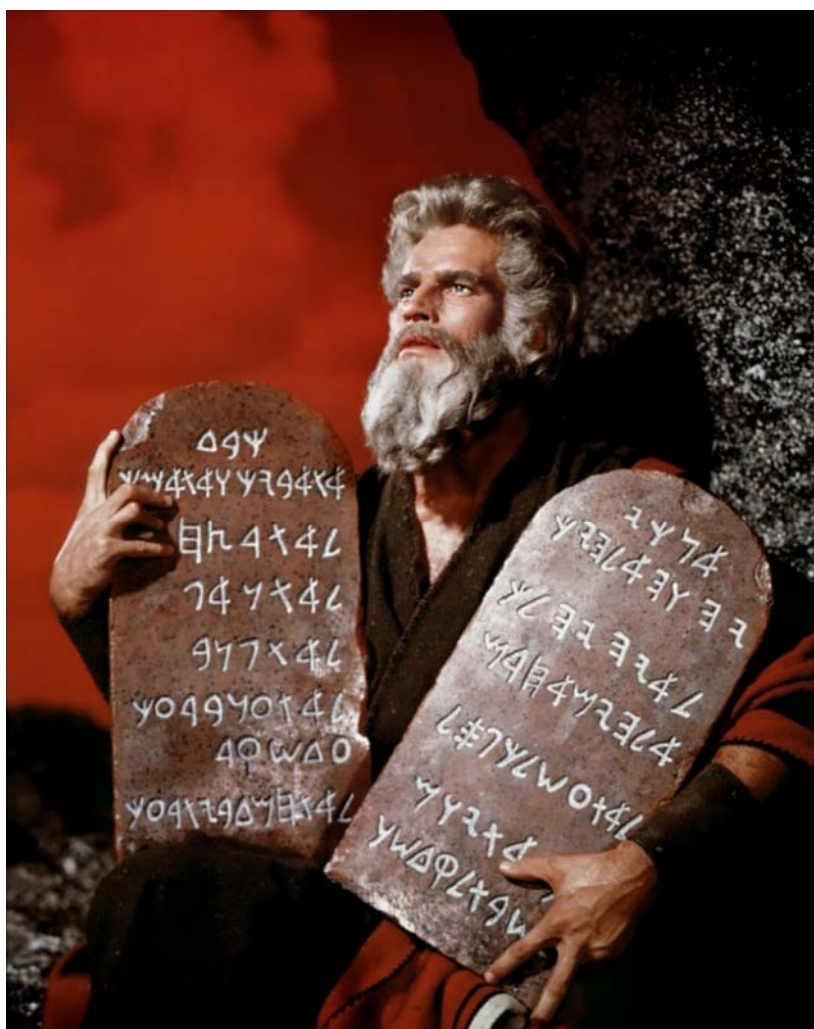

Lyngby Kirke

Sommerhøjskole 2009

Betragtninger ved 2. morgensang af

Jørgen Demant

Grænsen

”Op om morgenen, i bad, spise morgenmad, gå i skole, købe ind, gøre rent, dyrke fritidsinteresser, få tid til hygge, spise aftensmad, se fjernsyn, gå på computeren og i seng i ordentlig tid. Alt det, de ikke har været vant til hjemmefra, fordi ingen havde snor i dem. Overholder de ikke aftalerne, så ryger rettighederne, f.eks. turen ud i byen, besøg af vennerne, brug af pc’eren, halvdelen af lommepengene. Altså KONSEKVENNS.

Mette Braun: ”Det lyder måske lidt kringlet, men den ydre struktur, altså dagsprogrammet, regler, aftaler m.v., modvirker de unges ’tikkende bombe af indre kaos’. Hvis ting er lette at se og forstå, så er det lettere for dem at manøvrere.¹

Dette er udsagn fra en medarbejder på en institution for 13-14-årige. Kaldet Den flyvende Hollænder. Nu er de på den næstsidste station i institutionsmiljøet inden endestation - en lukket institution. Nu oplever de at være i et ’normalt’ miljø – et hjem, en lejlighed på Nørrebro midt i deres eget miljø, og med almindelige spilleregler for fællesskab: aftaler, regler, struktur. Normalisering som modkultur til unormalitet. Unormalitet forstået som lovløshed eller grænseløshed: *”Jeg gør hvad der passer mig”*.

For som alle er enige om: det er det eneste, der styrker fællesskabet. Ydre struktur modvirker den tikkende bombe af indre kaos.

Det er en ganske god replik til gårsdagens morgensang og en god optakt til dagens morgensang om **Løven som grænse**.

Efter fortællingen om Skabelsen på Bibelens første sider følger fortællingerne om, hvorledes grænsen mellem himmel og jord blev brudt. Hvorledes tilværelsens struktur endte i strukturløshed. Hvorledes verden gik fra hinanden. Ur-historierne om Adam og Eva og slangen, om brodermordet på Kain, om Noah og vandfolden – alle historierne er vidnesbyrd om, hvorledes grænsen overskrides. Det være sig i relationen mellem mennesker. Misundelsen fører ud over grænsen – man begynder at slå ihjel, fordi man ikke kan tåle, at den anden har noget, som jeg ikke har. Det være sig i forhold til naturens orden – den økologiske grænse forstyrres, og vandfloden bliver resultatet.

Jo tættere på grænsen, jo sværere har menneskene ved at orientere sig.

---

¹ Pol. søndag 21.6. PSInterview/reportage fra institution for kriminelle på Nørrebro Den flyvende Hollænder.

Og det er i dette perspektiv at Loven har sin opkomst, sit mål, sin funktion.

Loven har som medarbejderen i Den flyvende Hollænder sagde én funktion: Den er til at for at vi kan manøvrere i livet. Loven har som mål at beskytte liv, at værne liv.

Lovens funktion er at genoprette liv, når det går i stykker. Derfor omtales loven også i GT som 'medicin', 'sollys', 'herlighed'.

Du må ikke have andre guder end mig.

Du skal ære din far og din mor.

Du må ikke slå ihjel

Du må ikke stjæle

Du må ikke vidne falsk mod din næste

OSV.

De Ti Bud. Eller som det rettelig burde hedde: De 10 ord. I begyndelsen var ordet/loven, og loven var hos Gud, og loven var Gud.

Hvis vi tog denne omskrivning alvorligt, så kommer vi måske tættere på den egentlige tanke om Loven. **Loven forstået som livgivning.** Loven er guddommelig, fordi den giver livet form og mål. Loven er livets struktur og på den måde et ekko af den orden, skaberbudet hentede ud af kaos. Det er en parallel til den orden, naturen udfolder. Lov er liv.

Ordet 'herlighed' bruges som sagt om loven. Herligheden skulle stråle over livet. Og med til denne herlighed hører loven, for den fornyer livet. Vi ved fra NT – fra Jesus – at han foretog et opgør med de mange love, der på hans tid nærmest blev et fængsel. Men grundlæggende tager han ikke Alvoren ud af loven som en vejviser, som en markør for livet, når det skal folde sig ud, jfr. Bjergprædikenen, hvor Jesus blot skærper loven: ”De gamle har sagt: du må ikke begå drab, MEN jeg siger Jer, at enhver som siger idiot til sin broder, skal kendes skyldig for domstolen..”

Jesus afskaffer ikke loven, han skærper den. Radikaliserer den. **For vi bærer noget af det andet menneskes liv i vores hånd.** Og loven er midlet til at kunne bære den andens liv.

Loven skaber liv. Vi tror, at loven er en pegefinger, der indskrænker liv. Men loven har det modsatte sigte: at skabe liv. At værne og hegne liv.

Loven ligger over individet. Ja, loven fordrer, at det enkelte menneske opgiver noget af sig selv. Ofrer noget. Af hensyn til den anden. Dvs. at loven er til for at beskytte ikke bare mit, men først og fremmest den andens liv. Loven er altså forudsætningen for, at mennesket kan mødes med andre og udtrykker respekt for den sande kilde til liv.

Jeg minder om, i hvilken sammenhæng De 10 Bud blev til. De bliver formuleret i en situation, hvor israelitterne er på vej gennem Sinai-ørkenen fra Ægypten tilbage til Det forjættede Land Israel. Og på denne rejse møder de andre folkeslag.

Og i mødet med de andre er det nødvendigt at vide, hvem man selv er, hvad man står for, og hvilken moral, der råder. **Loven er altså identitetsmarkør.** Den siger noget om, hvem vi er.

Og samtidig er lov med til at give mennesker en form, hvorpå de kan møde andre. For at møde andre – og især fremmede – på en ordentlig måde, så er man nødt til at være anstændig og høflig.

Der kræves et kodeks. Formløshed fører til tyranni. Form fører til inddragelse og inklusivitet. Uden form kan man ikke komme andre i møde.

Loven er til liv. Loven har derfor et 'kald' i sig. Loven er nemlig ikke menneskets, men Guds. Men det handler om, at mennesket gør sig gennemsigtig for et 'kald'. At loven så at sige går i sjæl og krop på mennesket. Loven skal helst ind under huden, så den udføres SOM OM man slet ikke vidste, at loven var en ydre instans. Er loven under huden på én, ikke som en norm, men nærmest som en impuls, som et 2. instinkt, så vil loven være, hvad sandt skulle være: kilde til liv. En herlighed i livet.

Som jeg sagde: Jesus kom ikke for at afskaffe loven, men for at opfylde den. Og han opfyldte loven, idet han helhjertet og næsten uden at tænke over det opfyldte det ord, som Gud er identisk med: kærligheden.

Og derfor står det som noget grundlæggende i den jødisk-kristne kultur, det berømte citat: *Du skal elske Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele din styrke.*

Det er lovens grund, den metafysiske grund. Det, hvor ud af det guddommelige liv strømmer. Kærlighed skaber liv. Og den skaber liv ved at sætte grænser.

Hele den bibelske historie igennem viser det sig, at når man kommer tæt på grænsen eller overskrider, bryder den, så slår den igen. Det tydeligste eks. er historien om brodermordet. Om Kain, der slår sin bror ihjel. Kain ville ikke kærligheden til sin bror – være sin brors vogter. Han satte sig ud over loven. Og derfor bliver han ramt af fredløshed.

I samme øjeblik, han overtrådte loven – ikke en paragraf, men ”livet” – havde han sat sig udenfor livet.

Virkeligheden slår igen, hvis man forbryder sig mod den. Derfor som medarbejderen i Den flyvende Hollænder på Nørrebro: Der må struktur på livet, for ellers slipper det indre kaos løs.

Jørgen Demant

Kongens Lyngby

Torsdag den 25. juni 2009